

J. PLEČNIK: VSAKDO JE RAD LEP IN VSAKDO LJUBI LEPOTO

Drugi trnovski pesnik

Dr. Peter Krečič, direktor Arhitekturnega muzeja na Karunovi 4 na Trnovem meni, da je svet z vso strastjo segel po Plečnikovem arhitekturnem pesništvu zato, ker se je preobedel gladkih, brezosebnih, skoraj po celi zemeljski kroglji ponavljajočih se oblik iz jekla, stekla, betona in drugih sodobnih tvarin. Od vzhoda do zahoda in od juga do severa so si postala velemesta, mesta in tudi majhna sodobna naselja podobna.

Arhitekt Jože Plečnik (1872-7.1.1957) pa je bil sin ljubljanskega mizarja, ki je imel svojo delavnico v Gradišču. Kljub uspehom na Dunaju in v Pragi nikdar ni pozabil, od kje izvira, ni izpovedano segel po tujih vzorih, ampak sta bila njegova umetniška vira zgodovina - svetovna in domača -, izpovednost kraja in njegovega življenja, v katerega je vstavljal svojo umetnino. Pa naj je bila to PLEČNIKOVA LJUBLJANA, ali pa katerakoli majhna ali veličastna podoba v kamnu, lesu, tudi modernih materialih - betonu, jeklu, železu - v na zemljevidu komaj zaznavni vasici ali v mogočnem velemestu.

Janko Omahen, Plečnikov študent iz prve ljubljanske generacije, je napisal v pred desetimi leti izdani knjigi »Izpoved« naslednjo Plečnikovo trdno in pogosto dokazovano trditev, orientacijo, življensko-ustvarjalno potezo. »Mislim, da je napak«, je odgovoril profesor, »če nekaj, kar šteje mo za izrazito naše, ponavljamo in obujamo, temveč gre zato, da negujemo nam lastni način izražanja v umetnosti. Tega odkrijemo pri nas vsepovsod. Zato ga iščemo in negujemo v njegovem nadaljnjem razvoju, kajti brez tradicije ni zdravega ustvarjanja. Tudi arhitektura zahteva kontinuiteto razvoja, da se lahko razraste v skupen izraz, ki povsod izpoveduje domovino.«

Ta mesec Plečnikova razstava v Ljubljani

Da to niso bile le besede ustvarjalca,

katerega dom si lahko ogledamo na Karunovi 4 in katerega veličastni opus bo 20. novembra predstavljen tudi v rodni Ljubljani, točneje na Gospodarskem razstavišču, je dokazoval tudi s tem, kot je zabeležil isti avtor v isti knjigi, da je pri delih (nagrobniki, adaptacije, nove gradnje) zavrzel tuje marmorje in segel predvsem po »podpečanu, hotavelčanu, ihančanu, marmorju iz Repentabra in Lesnega brda. Spet so začeli odpirati že opuščene kamnolome.«

Težko je zapisati, kaj bi Jože Plečnik dejal o današnji Ljubljani in njenih naselelih, kako bi zatrepetalo njegovo občutljivo srce ob pogledu na ožjo domovino, ki sicer ve zanj, ki ga v nekaterih oblikah tudi časti, a, ki se je bolj podvrgla tujim vzorom, kot poslušala svojo zgodovino v njenimi tisočeriimi podznanji. Bo slavljenje /pariško ali svetovno/ Plečnikovega ustvarjanja le oplazilo našo arhitekturno kulturno miselnost in ustvarjalnost? Se bo resnično zasidralo ozemeljsko in miselno med vse, ki odločamo o tej naši majhni domovini.

Oglejmo si razstavo

Bralce opozarjamo naj ne pozabijo obiskati Plečnikove razstave na Gospodarskem razstavišču, ki bo odprta po 20. novembru, razstavo, ki jo je lahko spomlad videl v Parizu vesolji svet.

ni in, ki trošimo njene vse redkejšo dobrobiti. Vas pravzaprav lahko pospremimo s tako popotnico na veliki ljubljanski kulturni dogodek?

Vrnimo se na Karunovo 4. Tu je v Plečnikovem domu Arhitekturni muzej. Nad 1.100 drobnih predmetov, ki jih je uporabljal pri delu in življenju tvorec navsota projektantom: »Oblači se skromneje, kakor ti gre, jej, kot ti gre, stanuj pa boljše, kot ti gre!« je na ogled vsem, ki želijo videti zapuščino moža, ki je 1921. leta prevzel stolico za arhitekturo na novo

V Plečnikovi hiši na Karunovi 4 na Trnovem je na ogled za vse okrog 1100 predmetov tega velikana slovenske kulture ter nad 3000 dokumentov in stvaritev za strokovnjake posameznih področij. Vse večje bogastvo pa predstavlja tudi zbirka Arhitekturnega muzeja, ki domuje v številnih, svojevrstnih prostorih. Direktor in kustosi Arhitekturnega muzeja pa obiskovalcem prav radi spregovorijo o ureditvenih oseh, ki so vodile vizuelno iz Plečnikove hiše v številne dele Ljubljane.

ustanovljeni univerzi v Ljubljani. Vsega materiala (načrti, makete, korespondence, itn) pa je še trikrat več, a so na voljo le strokovnjakom z najrazličnejših področij.

In, ker omenjamo v povezavi s Plečnikovim imenom Arhitekturni muzej, naj nam njegov direktor dr. Peter Krečič oriše še njegove vsebine in akcije.

Drugo leto bo arhitekturni muzej slavil jubilej

»Prihodnje leto bo muzej dopolnil 15 let obstoja. Deluje na mejnih področjih arhitekturnega, industrijskega in grafičnega oblikovanja, urbanizma in fotografije. Njegov sestavni del je tudi BIO.

Kot aktualno dogajanje v muzeju oziroma med aktualne naloge, ki jih izvaja njegovih osem strokovnjakov s sodelavci bi uvrstil naslednje. Skrbimo zato, da zberemo vso pomembno dokumentacijo o zgodovini slovenske arhitekture. Zajemamo zapuščino prav vseh pomembnih slovenskih arhitektov in njihovih ravnanj na po-

dročju arhitekture v 20. stoletju. Imamo npr. tudi bogato zbirko izrezkov iz časopisja na omenjene teme (hemerotika).

V ključni fazi je priprava razstave »Romanska arhitektura na Slovenskem«. Če bo ta bogata v sovj izpovedi, pa bo razstava »Pokopališča v Sloveniji« skušala biti problemska in izzivajoča. Zakaj? Urejevalci krajine in naselij - starih ali novih - so ta stoletja spoštovani kraj ponižali v komunalni objekt ali, če se še grozoviteje izrazim v »sanitarno deponijo«. Cel svet spoštuje zadnja počivališča sorodnikov, sokrajanov, sobojevnikov, mi pa smo jih brez sramu neokusno obzidali z novimi naselji, cestami, čeznje speljali nadvoze, železnice, itn. Tudi pri tem želimo spomniti na čudovito Plečnikovo misel, ki je enkratno izražena na ljubljanskih Žalah, da moramo z velikim spoštovanjem in kulturnim negovanjem znati »razmejiti mesto živih od mesta Mrtvih«.

razmišljal in zapisal:
STANE JESENOVEC

Kulturne novice

KUD DOBROVA: Ne le kulturniki, tudi gasilci in mladina so zavihali rokave, da bi kulturni dom postal spet vreden svojega imena. Ko bodo dvorano adaptirali, bo na otvoritvi zapel Učiteljski pevski zbor Emil Adamič. Mineva namreč že deseto leto od otvoritve spomenika domačinu skladatelju Emilu Adamiču. Letos se spominjamo 50. obletnice njegove smrti.

KUD VELIKE LAŠČE: »Življenje in smrt Primoža Trubarja« avtorja pisatelja Jožeta Javorška je doživelo zelo lep sprejem v naravnem okolju Bistre in na Odru treh herojev v Pirničah. Predstavo so ponovili tudi za domačine.

DPD SVOBODA BRDO VRHOVCI: Kadar se mladina zbere okrog kulturnega animatorja z veseljem in zaupanjem tako množično - pomeni to pravo kulturno gibanje. Druženopolitičen pomen je še neocenjen. Priznanje kulturnovzgojnemu delu ni le zaključni nastop, ampak v nenaklonjenih okoliščinah - vsako srečanje posebej. Vsako srečanje je dogodek, ki je kulturni klub in šola za življenje hkrati. - Letos bodo mladi z Brda in Vrhovc zaigrali »Mišnico« Agate Christi. Režiserka Mojca Černe.

DPD SVOBODA PODPEČ PRESERJE: Priljubljena režiserka Vida Susman - Selan je postala mamica. To je sicer vredno čestitk, vendar ali bo to res vzrok za mirovanje gledališke skupine? Zborovodja Pavel Merljak je šel k vojakom, pevski zbor bo ta čas vodila Cilka Čermelj.

KUD PIHALNI ORKESTER: Praznuje že mali jubilej svojega delovanja. Zbrali so se pred petimi leti in kljub številnim težavam ostali skupaj, po nastopih na komemoracijah za Dan mrtvih se z vodjem Josipom Grgasovičem pripravljajo na jubilej skupaj s ŠKUD Josip Ribičič. Pripravili bodo kulturni program, s katerim bodo gostovali v delovnih kolektivih in šolah.

ZDRUŽENJE GLEDALIŠKIH IN LUTKOVNIH SKUPIN SLOVENIJE: Tudi letos je bil organiziran v okviru Borštnikovega srečanja Dan gledaliških ljubiteljev, ki ga je pozdravil tudi dr. Matjaž Kmecl, iztočnice za pogovor o novih tokovih v ljubiteljskem gledališču pa so pripravili Vladimir Kocjančič, Slavko Pezdur, Sergej Verč in Jelena Sitar. Izobraževanje, branje tekstov, ogled predstav profesionalnih hiš in dosežkov ljubiteljskih skupin ostaja še vedno temelj »novih tokov« z upanjem po bolj naklonjenem obveščanju tiska in RTV. Letos so nastopili na Borštnikovem srečanju TOTOVI pisatelja I. Orkenjia v izvedbi KUD Štefan Kovač iz Murske Sobote in v režiji diplomantke AGRFT Škofove ter Janeza Trdina »Kresna noč« v priredbi M. Sosič in izvedbi tabora mladih iz Opčin.

PD HORJUL: Režiser Franci Končan, ki pripravlja z lutkovno skupino Titelbachove »Debelo repo«, je na delovnem posvetu predstavnikov gledaliških skupin ob-

močnega gledališkega združenja ljubljanske regije ugotovil programsko stagnacijo in med drugim rekel: »Navdušujem se za ljudsko igro z zelo poštenim in resnim odnosom. Če jo hočemo igrati kot zgodovinski dogodek, jo moramo postaviti veristično, ali pa iz integralnega teksta pobrati le nekatere stvari in jo igrati na nov način - komunikativen za današnji čas.«

PEVSKI ZBORI: Zborovodje pevskih zborov se bodo seznanjali s pevsko tehniko pri profesorici Jasni Špiller, pevski pedagoginji Glasbene šole Ljubljana Vič-Rudnik. Z vsakim bo delala individualno z nazornimi in praktičnimi vajami. Doselej so se priglasili naslednji zborovodje: Mirko Gorenšek, ki že enajsto leto vodi pevski zbor Barje, Jelka Kovačič z dekljskim zborom iz Rakitne, Anton Glavan z moškim zborom iz Mizarstva Ig, Tatjana Požar, ki vodi ženski pevski zbor iz DPD Svoboda Brdo Vrhovci, Sonja Sojer iz kulturnega društva Brezovica; Na strokovnem posvetu, ki ga je vodil predsednik ZKO Franc Malovrh, so sodelovali poleg prof. Jasne Špillerjeve, prof. Budkoviča in Franca Slabeta, ki vodi komisijo za vokalno glasbo še: profesor Radovan Gobec, ki je med drugim rekel: »Pobuda za sodelovanje s profesor Špillerjevo je odlična. Če hočemo Slovenci napredovati pri zborovskem petju, se moramo začeti učiti, saj je med izvajalci in skladatelji čedalje večji prepad. Odločiti se moramo: ali ostanemo pri čitalnici ali gremo naprej!« Vida Kopač, ki se vozi v lisko vas na vaje iz Škofje Loke želi prirediti vsak mesec samostojni koncert, zborovodja Gačnik iz Velikih Lašč pa je opozoril na pravkar izšlo Trubarjevo pesmarico.

FOLKLORA: Folkloristi so v Videosobi republiške zveze kulturnih organizacij primerjali občinske in tuje dosežke. Strokovna sodelavka za folkloro Meta Benčina je z izčrpnim komentarjem spremljala ozvočni videofilm, tako da je bil pouk zares nazoren. Stečanje folklornih skupin bo meseca maja.

Zahvala kolektivu TTL

Kud pihalni orkester Vič-Rudnik v skoraj petletnem delovanju v prostorih TTL odhaja v drugo, tudi začasne prostore OŠ 10. SNOUB Ljubljanske v Trnovem.

Poleg našega dela in dokajšnjega razumevanja nekaterih odgovornih organov v občini za tovrstno dejavnost, največja zasluga za obstoj našega pihalnega orkestra pripada kolektivu TTL.

V trenutku ko odhajamo želimo povedati vsem: »Hvala delavcem in vodstvu TTL za nude-no prostorsko, moralno in materialno podporo, ker brez te pihalni orkester skoraj ne bi obstojal.

Upamo, da bomo še sodelovali in ostali prijatelji v privatnem življenju ter na delovnem mestu vam želimo veliko delovnih uspehov.

Godbeniki ter člani Pihalnega orkestra Vič-Rudnik

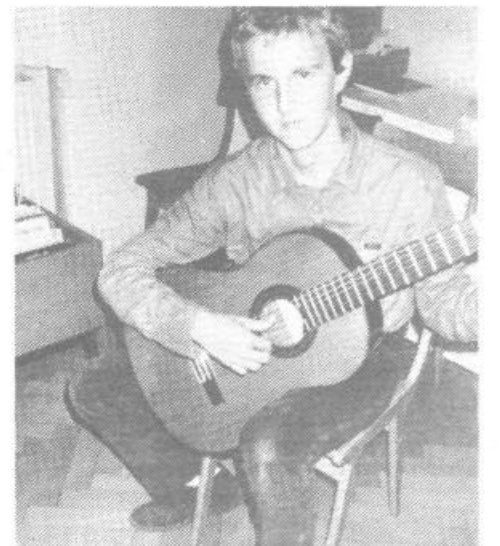
Delo škudov

Komisija za šolska kulturna društva je sprejela usmeritve za delo v novi sezoni. Pri pregledu prireditve v organizaciji ZKO je ugotovila, da je kljub težavam (predsednik ZKO Franc Malovrh je spregovoril o profilu pedagoga - mentorja) kulturna vzgoja v šolah naše občine prisotna in tudi kvalitetna, saj se je precej skupin uveljavilo v republiškem prostoru, občinske prireditve pa so bile zanimive in skrbno pripravljene. Likovno dejavnost imajo razvito povsod, lutkovno v 12 šolah, gledališko že v 10 šolah, literarne nimajo samo v eni, recitacijske samo v dveh, plesno v štirih, nobenega pevskega zbora nimajo samo na eni šoli, pač pa se s folklorno dejavnostjo ukvarjajo le v štirih šolskih kulturnih društvih in fotofilmska dejavnost je živa le na eni šoli.

Predsednica komisije za likovno dejavnost Tonka Tacol je podprla predlog predsednice ŠKUD Ete Durjava, da bi mlade likovnike, ki so letos priredili že dve kvalitetni razstavi in se srečali v Pionirski knjižnici z Jelko Reichman, nagradili s slikarsko kolonijo na Golem. Mentorji likovne dejavnosti pripravljajo strokoven ogled »Idolov« v razstavišču Arkade. Redna letna razstava naj bi bila tudi v tej sezoni v Pionirski knjižnici na svobodno temo. Stanka Grbec se je zavzela, da bi po organiziranem izbirnem tekmovanju lutkarjev letos zaradi vzgojnih namenov imeli Srečanje mladih lutkarjev v eni od dvoran, kjer naj bi si ga ogledali vsi lutkarji. Srečanje bo ZKO organizirala v aprilu. Komisija je izvolila za novo predsednico literarne dejavnosti Janjo Fric iz OŠ Ig. ZKO naj bi razpisala natečaj za sodelovanje na recitacijskem področju. Mladi naj bi izbirali tekste za nastop iz slovenske literarne zakladnice in iz del sodobne literature. Mentorji za literarno dejavnost pa se bodo v kratkem sestali s pisateljem in urednikom Kulturnega poročevalca Petrom Božičem. Nadja Založnik, predsednica za vokalnoglasbeno dejavnost je predlagala, da bi po zaključku naše največje skupne prireditve Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov v Festivalni dvorani morali nujno obnoviti strokovne analize posameznih nastopov. ZKO bo

naprosila glasbene strokovnjake za sodelovanje. Srečanje mladih pevcev bo v aprilu v Festivalni dvorani. Romana Bassin, predsednica komisije za plesno dejavnost je opozorila na izvrstno plesno delavnico, za katero pa organizira udeležbo občinska ZKO, Borut Mavsar, predsednik komisije za folklorno dejavnost je podprl predlog, da bi ločili plesne in folklorne nastope. Letos naj bi imeli srečanje folklornih skupin predvidoma sredi maja, za nastop v Cankarjevem domu pa bo nujno sestaviti izbirno komisijo. Janja Lavrenčič predsednica komisije za instrumentalno dejavnost je zagotovila sodelovanje glasbene šole na vseh prireditvah. Ciril Murnik, predsednik komisije za fotofilmsko dejavnost je pripravljen organizirati filmski tečaj z nazornim poukom - priprava scenarija in delo s kamero. ZKO bo že v tem letu zbrala vse prijave na skupnih javnih prireditvah. Šolska kulturna društva vabimo k sodelovanju!

f. š.

Glasbena šola Ljubljana Vič-Rudnik bo letos sodelovala na vseh večjih prireditvah v organizaciji ZKO